

Edward
Gibbon

eğitimini de bırakıp özel olarak tarih ve teoloji üzerinde durdu. 1753'te Protestanlık'tan ayrılıp Katolik mezhebini benimsemişse de ertesi yıl tekrar Protestanlığa döndü. Bu arada Latince ve Fransızca öğrendi; klasik Latin edebiyatı, Fransız edebiyatı, mantık ve matematik bilimlerinde kendini geliştirdi.

1754-1758 yılları arasında İsviçre ve Fransa'da bulunan Gibbon, Voltaire'in konferanslarına katıldı. Jacques Georges Deyverdun ile arkadaşlık kurdu. Yediyil savaşları sırasında (1756-1763) İngiltere'ye gitti. Dört yıl boyunca (1759-1763) Güney Hampshire milis kuvvetlerinde görev yaptı. 1763'te ikinci defa gittiği Paris'te Denis Diderot ve Jean le Rond d'Alembert gibi düşünürlerle tanıştı. 1764'te Roma'ya geçti ve tarihî eserler üzerinde incelemeler yaptı. İngiltere'ye döndükten sonra Londra'ya yerleşti, siyasî faaliyetlere katıldı, dönemin siyasîlerinden Başbakan Frederick North'u destekledi ve 1774'te milletvekili seçildi. 1779'da Ticaret ve Plantasyonlar Komisyonu'nda görev aldı. Lord North hükümetinin düşmesinin ardından komisyon lağvedilince Gibbon'un da görevi sona erdi (1782). Daha sonra İsviçre'ye giderek Lozan'a yerleşti ve kendini bilimsel çalışmalara verdi. 1793'te Londra'ya dönen Gibbon'un sağlığı kısa süre içinde bozuldu ve 16 Ocak 1794'te burada öldü.

Eserleri. 1. *Essai sur l'étude de la littérature*. Gibbon'un Lozan'da yazmaya başladığı ve Londra'da tamamladığı eser (London 1761) onun ilk denemesi olup Fransızca neşrinden sonra İngilizce'ye çevrilerek 1764'te Londra'da yayımlanmıştır. Edebiyat alanındaki erken dönem incelemelerini konu edinen bu çalışma sayesinde Gibbon, Kıta Avrupası'nda bilhassa Fransız edebiyat çevrelerinde üne kavuşmuştur. 2. *Critical Observations on the Sixth Book of the Aeneid* (London

1770). İngiliz edebiyatçısı ve din adamı William Warburton'un *The Divine Legation of Moses* adlı eserinde ileri sürdüğü görüşlerin eleştirisidir. 3. *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*. Gibbon'a büyük şöhret kazandıran bu eser Roma İmparatorluğu'nun gerileyiş ve çöküş tarihine dairdir. Eserin I. cildi Londra'da 1776'da, II ve III. ciltleri 1781'de neşredilmiştir. Batı Roma İmparatorluğu'nun ele alındığı bu ciltlerin ardından eserin 1788'de yine Londra'da neşredilen IV, V ve VI. ciltleri Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu tarihine ayrılmıştır. Kitap daha sonra da birçok defa basılmıştır (London 1903-1906; New York, ts.). Eserin bazı bölümlerinde Hz. Peygamber, Hulefâ-yi Râşidîn ve sonrası gibi erken dönem İslâm tarihi konularına da yer verilmiştir. Söz konusu bölümler müstakil kitaplar halinde *The Life of Mahomet: With Sketches of the Reigns of His Successors Abubeker, Omar, Othman, and Ali* (Leominsters 1805), *History of Saracen Empire* (London 1870) ve *The Life of Mahomet* (New York 1879) adıyla da yayımlanmıştır. Kitap başta Türkçe olmak üzere birçok dile tercüme edilmiştir (T trc. Asım Baltacıgil, *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi*, I-III, İstanbul 1987-1988 ve *Bizans: Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi*, IV-V, İstanbul 1994-1995). Yirmi yılı aşkın bir süre içinde yapılan incelemelerin ürünü olan eser birçok kaynak ve araştırmadan yararlanılarak hazırlanmıştır. Gibbon'un incelemeleri sadece Roma ve Bizans tarihleriyle sınırlı kalmayıp eserde eski Çin ve İran tarihine de temas edilmiştir. Bu sebeple Edward Gibbon'u, Avrupa merkezli tarihçilik anlayışının sınırlarını aşip dünya tarihine bütünlük içinde bakan bir tarihçi olarak tanımlamak mümkündür. 4. *Miscellaneous Works*. Gibbon'un anıları, çeşitli dergilerde yayımlanmış eserleri, sağlığında yayımlanmamış denemeleri ve notlarından oluşan bir küliyatır. İlk baskısı iki cilt halinde 1796'da yazarın dostu Lord Sheffield editörlüğünde Londra'da, ikinci baskısı beş cilt halinde 1814'te John Murray editörlüğünde yine Londra'da yapılmış, John Murray, önceki baskılardan yaptığı seçmelerle eseri tek cilt halinde 1815'te Londra'da yayımlanmıştır. 5. *Private Letters of Edward Gibbon*. R. E. Prothero (I-II, London 1896) ve J. E. Norton (I-III, London 1956) tarafından yayımlanmıştır. 6. *The Autobiographies of Edward Gibbon*. Birinci baskısını John Murray 1896'da Londra'da, ikinci baskısını 1907'de yine Londra'da, üçüncü

baskısını Dero A. Saunders 1961'de New York'ta gerçekleştirmiştir. Ayrıca Edward Gibbon hakkında çeşitli eserler yazılmıştır (bk. bibl.). *Daedalus* (*Journal of the American Academy of Arts and Sciences*) dergisi bir sayısını (CV/3, Massachusetts 1976) Gibbon'a ayırmış, burada özellikle onu *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire* adlı eseri bağlamında değerlendiren çok sayıda makale yayımlanmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

J. C. Morison, *Gibbon*, London 1878; Shelby T. McCloy, *Gibbon's Antagonism to Christianity*, London 1933; D. M. Low, *Edward Gibbon: 1737-1794*, London 1937; a.mlf., "Gibbon, Edward", *EAm.*, XII, 638-640; G. Keynes, *The Library of Edward Gibbon*, London 1940; J. E. Norton, *A Bibliography of the Works of Edward Gibbon*, London 1940; P. Fuglum, *Edward Gibbon: His View of Life and Conception of History*, Oslo 1953; G. M. Young, *Gibbon*, Toronto 1948; G. Giarrizzo, *Edward Gibbon e la cultura europea del settecento*, Napoli 1954; H. L. Bond, *The Literary Art of Edward Gibbon*, Oxford 1960; D. Jordan, *Gibbon and his Roman Empire*, Urbana 1971; R. N. Parkinson, *Edward Gibbon*, New York 1973; M. Baridon, *Edward Gibbon et le mythe de Rome*, Paris 1975; R. Porter, *Edward Gibbon: Making History*, London 1988; P. B. Craddock, *Edward Gibbon, Luminous Historian: 1772-1794*, Baltimore 1989; B. Lewis, "Gibbon on Muhammad", *Daedalus*, CV/3, Massachusetts 1976, s. 89-101; S. Runciman, "Gibbon and Byzantium", a.e., s. 103-110; F. Furet, "Civilization and Barbarism in Gibbon's History", a.e., s. 209-216; D. O. Morgan, "Edward Gibbon and the East", *Iran: Journal of the British Institute of Persian Studies*, XXXIII, London 1995, s. 85-92; J. Lukacs, "Gibbon, Edward", *New Catholic Encyclopedia*, Washington 1966, VI, 464-465; G. E. Kadish, "Gibbon, Edward", *Encyclopedia International*, New York 1969, VIII, 8-9; "Gibbon, Edward", *ABr.*, IX, 444-445; M. Rogers, "Gibbon, Edward", *Elr.*, X, 602-604.



QIYAS ŞÜKÜROV

GOLTZ, Wilhelm Colmar von der (1843-1916)

Prusyalı mareşal
ve Osmanlı müşiri.

Wilhelm Leopold Colmar Freiherr von der Goltz 12 Ağustos 1843'te Bielkenfeld'de doğdu. 1861'de 5. Doğu Prusya Piyade Alayı'nda teğmen olarak göreve başladı, 1864'te Berlin'de Harp Akademisi'ne girdi. Bu okula devam ederken 1866'da Prusya-Avusturya Harbi'ne takım komutanı olarak iştirak etti ve ağır şekilde yaralandı. 1867'de Prusya Genelkurmayı üyeliğine tayin edildi, aynı yıl evlendi. 1870-1871'de Prusya önderliğinde sürdürülen Alman-Fransız savaşına kurmay subay olarak katıldı. Bu savaşlar dolayısıyla

tecrübe kazandı, hatta bütün halkın elde silâh savunmaya hazır olması (millet-i müsellaha) düşüncesi de bu savaşta Fransız halk ordusu örneğinden kaynaklanmıştır. Yüzbaşılığa terfi ettiği 1871 yılından itibaren askerî alanda eserler yazmaya başladı. 1878'de binbaşı oldu ve genelkurmaydaki görevinin yanı sıra 1878-1883 yıllarında Harp Akademisi'nde savaş tarihi hocası yaptı. 1883'te yarbay oldu; aynı yıl içinde, tekrar Alman ordusuna dönme hakkını muhafaza etmek şartıyla sözleşmeli olarak Osmanlı hizmetine tayin edildi ve 15 Haziran'da İstanbul'a gitti. Ordunun reformu bağlamında II. Abdülhamid tarafından Prusya'dan istenilen ve 1882'de gelen askerî heyetin komutanı Otto von Kähler'in ölümü üzerine (3 Kasım 1885) Goltz bu heyetin başına getirildi.

Goltz İstanbul'a gelince Alman elçisi Radowitz ile birlikte Yıldız Sarayı'nda II. Abdülhamid'in huzuruna alındı ve bizzat padişah kendisinden askerî okulların ıslahıyla ilgili hizmetler beklediğini ifade etti. Böylece Goltz, 1883-1895 yılları arasında askerî okullar müfettişliği vazifesinde bulundu. Seferberlik, ordu harekâtı, harekât planları ve askerî haritalar konusunda çalıştı. Eski zihniyetteki paşalar veya her şeyi bildikleri iddiasındaki yeni "Napolyon bozuntuları" ile uğraşmak zorunda kaldı. Birkaç kitap okuyarak kendilerini büyük kurmaydan sayan genç subaylara da endişeyle bakmaktaydı. Onun tesbitlerine göre, 1883'te çalışmaya başladığında İstanbul'daki Mekteb-i Harbiyye'de 450 öğrenci bulunmakta olup bu sayı 1885'te 1700'e çıkmıştı ve imparatorluk genelinde 14.000 öğrenci vardı. Gereksiz bilgileri kafalara dolduran, zamanın ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak eğitim sistemini düzeltmeye çalıştı. Pratik eğitimi öne çıkarmak ve tâlimler yaptırmak istedi, fakat bunların genelinde kâğıt üzerinde kaldığını gördü. Harbiye, harp okulu ve kurmay okulu olmak üzere iki sınıftan teşekkül etmekteyse de eğitim programları pek farklı değildi. Goltz, Alman harp okulları örneğinde ders programları hazırladı ve Berlin Harp Akademisi'ni örnek aldı. Sonraki yıllarda bazı kısımları bizzat kendi kaleminden çıkan ve toplam 4000 sayfaya ulaşan ders kitapları hazırladı. Ayrıca hizmet, sağlık, yemek vakitleri ve doğru beslenme, dayak yasağı alanlarında düzenlemelere girişti. Bu tür faaliyetlerinden dolayı özellikle genç öğrenciler tarafından hayranlık ve saygıyla karşılandı, bu saygı daha sonraki yıllarda da devam etti. Goltz Paşa çalışmalarında II. Abdülhamid'in



Wilhelm Colmar von der Goltz

ordu reformlarına gerektiği kadar önem vermediği kanaatinde, padişahın etrafındaki eski paşaları da "üniformalı saray soytarıları" diye niteler. Ordunun silâh alımlarında Almanya'nın tercih edilmesindeki etkisi vatanına dolaylı hizmeti oldu. 1000 ağır topun Krupp Şirketi'ne sipariş edilmesi yanında yüz binlerce mavzerin satın alınması, Boğazlar'ın savunması için Schichau Tersanesi'nde torpido yapımı sebebiyle kendisine şahsî çıkar sağladığı gibi söylentiler büyük bir ihtimalle doğru değildir. *Deutsche Revue*'de Ağustos 1914'te çıkan bir makalesinde bu konuya değinen Goltz, yüksek ahlâkî değerlerini kaybetmiş idareci kadrosuna sahip milletlerin çöküşünün kaçınılmaz olduğunu belirtmekteydi.

Osmanlı hizmetinde müşir ve paşa unvanını alan Goltz, 1895'te tümgeneralliğe terfi ederek Almanya'ya döndü ve Frankfurt'taki 5. Tümen Komutanlığı'nı üstlendi. 1900'de piyade generali oldu. Telif ettiği eserlerden dolayı 1903'te Albertus Üniversitesi kendisine felsefe fahri doktorluğu unvanı verdi. II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesinin ardından bir defa daha Türkiye'ye davet edilen Goltz bazı genel değerlendirmelerde bulunarak Almanya'ya döndü. 1911'de mareşal oldu. Kolordu Komutanı olarak 1913'te yetmiş yaşında emekliye ayrıldı. Bir ara başbakanlık için adı geçti. Kaiser II. Wilhelm, başbakan seçimi konusunda istişarede bulunurken Bethmann Hollweg ile Goltz arasında ciddi tereddütte kaldı, fakat Goltz'un 1909'da Türkiye'de bulunmasını daha önemli gördüğü için kararını Hollweg'ten yana kullandı. Goltz, Savaş Bakanlığı'nın ön ayak olmasıyla Alman gençliğini beden ve ruh bakımından savaşa hazırlamak gibi bir misyon üstlenen Genç Almanya Federasyonu'nu (Jungdeutschland-Bund) kurdu (1911) ve 1916 yılına kadar başkanlığını üstlendi. 1911'de

Prusya'nın en önemli liyakat nişanına (Pour le mérite) lâyık görüldü.

I. Dünya Savaşı sırasında Almanya'da kendisine cephede aktif bir komutanlık görevi verilmedi; 23 Ağustos-28 Kasım 1914 tarihleri arasında Belçika Genel Valiliği yaptı. Bu görevden alınmasını isteyerek İstanbul'daki Büyükelçi Freiherr von Wangenheim'in teklifiyle tekrar Türkiye'ye tayin edildi. 12 Aralık 1914 tarihinde Türkiye'ye geldi. Liman von Sanders'in Beşinci Ordu komutanlığına getirilmesinin ardından İstanbul'daki Birinci Ordu'nun komutanlığına tayin edildi. Türkiye'ye tekrar gelmesinin sevinçle karşılandığına zaman zaman duyulan, "Babamız geldi, artık işler iyi gidecek" tarzındaki sözlere hâtrâtında yer vermiştir.

Bu gelişinde önce Sultan Mehmed Reşad'ın, daha sonra da (6 Şubat 1915) Harbiye Nâzırı Enver Paşa'nın askerî danışmanı oldu. Böylece askerî faaliyetleri daha yakından takip etme imkânı buldu. Kayser II. Wilhelm'e ve Alman seferî kuvvetler kurmay başkanı General Falkenhayn'a raporlar yazmakta, Enver Paşa'nın ve Türk orduları genelkurmay başkanı olan General Friedrich Bronsart von Schellendorf'un yakınında yer almaktaydı. Goltz'un Harbiye Nâzırı Enver Paşa'yla ilgili değerlendirmeleri önemlidir. Onu otuz dört yaşında bir genç, Alman dostu ve bulunabilecek en iyi Harbiye nâzırı olarak takdim eder. Enver onun gözünde olağan üstü doğru, ürktülemez, para gücüyle elde edilemez, dirayetli, azimli bir vatanperverdir. Onu âdeta kendi Prusya ahlâkî ölçüleri bakımından biçilmiş kafftan olarak görür. Öte yandan savaş için halkı ve orduyu hazırlıksız bulur. Balkan bozgununun korkunç yıkımı kolayca onarılabilecek gibi değildir. İdare genelde genç kadroların elindedir, bunların da savaş yetenekleri kısıtlı ve deneyimleri azdır, ordunun savunmadan saldırıya geçirilmesi imkânsız gibidir. İstanbul'da bulunduğu zaman gelişen Çanakkale savaşları esnasında Sultan Mehmed Reşad'ın arzusuyla cepheyi teftiş etti ve orada beş gün kaldı. Gelibolu ve karşı sahildeki savunma önlemlerini gözden geçirdi, müstahkem mevki ve silâh sistemlerini eskimiş bulmakla beraber Boğaz'ın savunulabileceğine kanaat getirdi ve cephane bitmediği sürece düşmanın Boğaz'dan geçmesinin mümkün olmadığını ifade etti.

22 Ekim 1915'ten itibaren Altıncı Ordu'nun komutanlığını üstlendi. Aralık 1915'te Bağdat'a giderek İngilizler'e karşı Kü-tül'amâre kuşatmasına iştirak etti. Dicle nehrinin kıyısında yer alan bu mevkiye beş

ay boyunca devam eden muhasara neticesinde İngiliz kuvvetleri mağlup edilerek esir alındı. Zaman zaman siyatik ağrıları çeken Goltz Paşa bu arada tifoya yakalandı ve 18-19 Nisan 1916 gecesi öldü. Cenazesi, Alman ve Türk bayraklarıyla ve yollardaki halkın da katılımıyla yapılan bir askerî merasimle Bağdat'ta Dicle kıyısındaki mezarlığa gömüldü (21 Nisan 1916). Daha sonra naaşı hanımının arzusu üzerine İstanbul'a nakledildi ve Tarabya'daki Alman yazlık elçilik binasının bahçesinde Moltke anıtının yakınına defnedildi (24 Haziran 1916).

Goltz, iyi eğitim almış başarılı bir kumandan ve iyi bir yazar olarak kabul edilmektedir. Maiyetindekilerden çok şey istediği ve bu isteklerinde hayli nazık davrandığı belirtilir. Almanya'ya döndükten sonra Türkiye'deki meslektaşlarıyla irtibatını kesmemiş, bunlarla mektuplaşmaya devam etmiştir. Mektuplarında Türkiye ile alakalı gelişmeleri yakından takip ettiği anlaşılmaktadır. Goltz aynı zamanda Helmuth von Moltke gibi arkada pek çok makale bırakmış ve yirmiden fazla kitap telif etmiştir. Kaleme aldığı eserlerden bazıları Türkçe dahil çeşitli dillere tercüme edilmiştir. Hâtıraları *Denkwürdigkeiten, Bearbeitet und Herausgegeben von Friedrich von der Goltz und Wolfgang Foerster* (Berlin 1929) Türkçe'ye çevrilmiştir (*Golç Paşa'nın Hatırası*, trc. Salih Maykuş, İstanbul 1932). Eserlerinden Osmanlı Devleti'yle ilgili olanlar: *Das Volk in Waffen. Ein Buch über Heerwesen und Kriegführung unserer Zeit* (Berlin 1883, trc. Millet-i Müsellaha, İstanbul 1915); *Ein Ausflug nach Mazedonien* (Berlin 1894); *Anatolische Ausflüge* (Berlin 1896); *Der Thessallianische Krieg und die Türkische Armee* (Berlin 1898, trc. Osmanlı Yunan Seferi 1313, İstanbul 1332); *Der jungen Türkei Niederlage und der Möglichkeit ihrer Wiedererhebung* (Berlin 1913, trc. Genç Türkiye'nin Hezimet-i İlmân-ı İtilâsı, İstanbul 1332); *Stärke und Schwäche des türkischen Reiches* (Deutsche Rundschau, Band XXIV, I [Oktober 1897]).

BİBLİYOGRAFYA :

H. von Kiesling, *Mit Feldmarschall von der Goltz Pascha in Mesopotamien und Persien*, Leipzig 1922; B. von Schmiterlöv, *Aus dem Leben des Generalfeldmarschalls Freiherr von der Goltz Pascha: Nach Briefen an Seinen Freund*, Berlin-Leipzig 1926; Pertev Demirhan, *Generalfeldmarschall Colmar Freiherr von der Goltz: Das Lebensbild eines Großen Soldaten: Aus Meinen Persönlichen Erinnerungen*, Göttingen 1960; J. L. Wallach, *Anatomie einer Militärhilfe*, Düsseldorf 1976; a.e.: *Bir Askerî Yardımın Anatomisi*

(trc. Fahri Çeliker), Ankara 1985; Zeynep Güler, *Osmanlı Ordusu'nun Modernleşmesinde von der Goltz Paşa'nın Rolü* (yüksek lisans tezi, 2007), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; C. A. Krethlow, *Generalfeldmarschall Colmar Freiherr von der Goltz Pascha: Eine Biographie*, Paderborn 2012.



NECMETTİN ALKAN

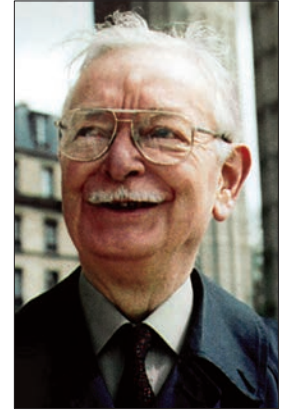
GOODWIN, Godfrey

(1921-2005)

İngiliz sanat tarihçisi.

24 Şubat 1921'de babasının mühendis olarak çalıştığı Lizbon'da doğdu. Onun 1923'te ölümü üzerine ailesi İngiltere'ye döndü. Bristol'da Clifton College'da (1932-1935), Fransız Enstitüsü'nde (1935-1936) ve Royal Academy of Dramatic Arts'ta (RADA, 1937-1938) öğrenim gördü. II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla 1939'da askere yazıldı. Orduyla birlikte önce Cezayir'e, ardından Roma'ya gitti. Roma'da entelektüel çevrelerle tanıştı ve Akdeniz dünyası yanında mimariye de ilgi duydu. Daha sonra Mısır'a gidip İskenderiye'deki Victoria College'da öğretmenliğe başladı, ancak Süveyş krizinin patlak vermesiyle Mısır'dan ayrılarak Türkiye'ye geldi. Önce English High School'da (şimdiki Nişantaşı Anadolu Lisesi), 1958'den itibaren Robert Kolej'de sanat ve mimarlık tarihi dersleri verdi. 1965'te Gillian Chorley ile evlendikten birkaç yıl sonra Robert Kolej'in Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanması nedeniyle İngiltere'ye döndü. Türkiye'de geçirdiği sürede, erken İslâm mimarisini konu alan kitabın yazarı K. A. C. Creswell'in İslâm mimarisi üzerine olumsuz görüşlerine karşı geliştirdiği fikirlerini 1971'de basılan Osmanlı mimarisinin tarihiyle ilgili eserinde dile getirdi. Eserde Osmanlı mimarisinin Bizans ve İran mimarisinin bir karışımı olmaktan ziyade çeşitli üslupları bir araya getiren kendine özgü bir mimari olduğunu savundu.

Goodwin daha sonra North Kensington'daki Bevington İlkokulu'nda hocalığa başladı. Kısa bir süreliğine MacMillan Yayınevi'nin sanat tarihi bölümünün İslâm kısmında editörlük yaptı. 1980'lerde Royal Asiatic Society'nin başkanlığında bulundu ve kurumun Queen's Gardens'daki yeni binasına taşınması işlemlerini yürüttü. Hayatının geri kalanını İngiltere'de sürdürdüyse de sık sık Türkiye'ye geldi. 1990'lardaki emekliliğinin ardından Boğaziçi Üniversitesi'nde Osmanlı ve Bizans sanat tarihine dair dersler vermeye başladı. Bu üniversiteden 2000 yılında fahri



Godfrey Goodwin

doktora aldı. 18 Ağustos 2005'te İngiltere'de öldü.

Eserleri. Goodwin'in başlıca eserleri şunlardır: *A History of Ottoman Architecture* (London 1971, T trc. Müfit Günay, *Osmanlı Mimarlığı Tarihi*, İstanbul 2002), *Ottoman Turkey* (London 1977), *Islamic Spain* (San Francisco 1990), *Sinan: Ottoman Architecture and its Values Today* (London 1993), *The Sultan's Seraglio: an intimate portrait of life at the Ottoman court (from the seventeenth-century edition of John Withers)* (London 1996), *The Private World of Ottoman Women* (London 1997; T trc. Sinem Gül, *Osmanlı Kadınının Özel Dünyası*, İstanbul 1988), *The Janissaries* (London 1997; T trc. Derin Türkömer, *Yeniçeriler*, İstanbul 2012), *Topkapı Palace: An Illustrated Guide to its Life and Personalities* (London 1999), *Life's Episodes: Discovering Ottoman Architecture* (İstanbul 2002).

BİBLİYOGRAFYA :

M. Freely, "And Where Shall We Begin? An Appreciation of the Architectural Historian Godfrey Goodwin (1921-2005)", *Cornucopia*, VI/34, İstanbul 2005, s. 22-24; J. Carswell, "Godfrey Goodwin: A Scholar in Love with the Wonders of Ottoman Architecture and all Things Turkish", *The Guardian*, 6 September 2005; R. Krahl, "Godfrey Goodwin: Hospitable Scholar who Became a Leading Authority on Ottoman Architecture and Turkish Culture", *The Times*, 2 September 2005.



EMRAH SAFA GÜRKAN

GORAN, Abdullah

(عبدالله گوران)

(1904-1962)

Modern Kürt şiirinin önde gelen temsilcilerinden.

Irak'ın Süleymaniye vilâyetine bağlı Halepçe şehrinde doğdu. Câf aşiretinin Merivân yöresinde yerleşik Mirân Bey kolundandır. Aile önce Karadağ'a, ardından